ŐRSÉG

59. szám 2017. december

ŐRSÉG - DIE WART
NR. 59

A Burgenlandi Magyar Kultúregyesület
tájékoztató lapja

Informationsblatt des
Burgenländisch-Ungarischen
Kulturvereines

Tisztelt Olvasó!

Az Őrség idei száma a Burgenlandi Magyar Kultúregyesület gyermekcsoportjairól szól. Büszke vagyok, hogy egyesületünk egyik fő törekvése a fiatal generáció támogatása és képzése. Magam is szívesen emlékszem vissza a balatoni nyári táborokra vagy arra az időre, amikor kezdő néptáncos voltam. Azóta már bővültek a gyermekeknek kínált programok. Így például 2001-től indult a *Magyar gyermekóra*. 2006-tól több korcsoportban foglalkozunk a *Virgonc Néptánccsoport* utánpótlásával. 2010-től *Zeneoviba* vártuk a kicsiket, majd 2017 őszétől elindítottuk a *Bóbita* foglalkozást. Két évvel ezelőtt pedig a népzeneoktatásnak köszönhetően megalakult a *Szélforgók Népzenei Együttes.*
Megragadom az alkalmat és köszönetet mondok pedagógusainknak kiváló munkájukért, az ő érdemük a gyermekek motiválása és bátorítása arra, hogy magyar nyelvünket továbbvigyék.
A különféle tanfolyamok során a gyermekek beszédkészsége könnyűszerrel fejlődik és ez reményt ad arra, hogy a jövőben is megőrzik majd Burgenlandban a magyar nyelvet és hagyományokat.
További tevékeny gyermek- és ifjúsági munka reményében

Zsótér Iris, elnök

Werte Leserinnen und Leser!

Diese Ausgabe von Őrség widmet sich den Kindergruppen des Burgenländisch-Ungarischen Kulturvereines. Mit Stolz kann ich sagen, dass eines der Hauptanliegen unseres Vereines die Förderung und Schulung der jungen Generation ist. Ich selbst erinnere mich gerne an die Sprachferien am Plattensee oder an meine Anfänge beim Volkstanzen in meiner Jugend zurück. Seit damals wurde unser Angebot speziell für Kinder noch weiter ausgebaut. So besteht schon seit dem Jahr 2001 die *Ungarische Kinderstunde*. Seit 2006 werden die Kinder der *Volkstanzgruppe Virgonc* in altersentsprechenden Gruppen unterrichtet. Ab 2010 boten wir die *Ungarische Musikstunde* an, seit dem Herbst 2017 gibt es für Kleinkinder den Kurs *Bóbita*. Und vor zwei Jahren bildete sich aus dem Volksmusikkurs die *Volksmusikgruppe Szélforgók*.
An dieser Stelle möchte ich mich bei den Pädagoginnen und Pädagogen für die ausgezeichnete Betreuung bedanken. Sie sind es, die mit ihrer Motivation die Kinder dazu ermutigen, unsere ungarische Sprache weiterzutragen. Die Kinder vertiefen im Rahmen der unterschiedlichen Kurse mit Leichtigkeit ihre Sprachfertigkeit und geben Hoffnung, dass sie die ungarische Sprache und Tradition im Burgenland auch in Zukunft bewahren.
Auf eine weitere aktive Kinder- und Jugendarbeit bauend

Mag.a Iris Zsótér, Obfrau

Magyar gyermekóra

A *Magyar gyermekóra* több mint 15 éve nagy népszerűségnek örvend. 2001-től Dowas Katharina óvodapedagógus tartja a foglalkozásokat. Kezdetben a Felsőőri Kétnyelvű Szövetségi Gimnázium könyvtára adott helyett a csoportnak. Jelenleg 30 óvodáskorú gyermek vesz részt a tanfolyamon. A *Magyar gyermekóra* az évek során egyre kedveltebbé vált, így már két csoportban zajlik a nyelvtanulás. A gyermekek játékos módon sajátítják el a magyar nyelvet, közösen mondanak verset, énekelnek, körjátékot játszanak, történeteket hallgatnak és megismerkednek a magyar szokásokkal. A BMKE ezáltal biztosítani kívánja, hogy Burgenlandban a legfiatalabb generáció körében is fennmaradjon a magyar nyelv használata. Rendezvények és ünnepségek alkalmával közönség előtt is rendszeresen bemutatják a tanultakat, ez motiválja a gyermekeket, erősíti az öntudatukat és pozitívan befolyásolja a magyar nyelvhez való viszonyulásukat. A szülők és a gyermekek otthoni gyakorlásra *Gyermekposta* néven kézhez kapják az órán tanult, a csoportvezető által összeállított anyagot.

A tanfolyam péntekenként 13:45 órakor és 15 órakor kezdődik a Burgenlandi Magyar Kultúregyesület székházában.

Beszélgetés Dowas Katival

Munkádat szívvel-lélekkel végzed. Mindig is gyermekekkel szerettél volna foglalkozni?

A Felsőlövői Gimnázium negyedik osztályának elvégzése után a Felsőőri Szövetségi Óvónőképző Intézetben folytattam középiskolai tanulmányaimat. Ezután a Bécsi Egyetemre jártam, ahol a Finnugor Tanszéken hungarológiából, a pszichológia-filozófia-tanári szakon pedig filozófiából diplomáztam.
Kétnyelvű óvónőként a budapesti Osztrák-Magyar Óvodában kezdtem

dolgozni, majd a Burgenlandi Tartományi Kormány megbízásából segédóvónői tevékenységet folytattam az őriszigeti, alsóőri, őribükkösdi, monyorókeréki, csajtai, vörösvári és felsőőri óvodákban. Ma az önkormányzatok alkalmazásában a felsőőri és a vasvörösvári óvodában tartok foglalkozásokat. 2001 novembere óta vezetem a BMKE *Magyar gyermekóráját*.

Nagymamám tanítónő volt, gyermekkoromban nagyon sokat foglalkozott velem. Rendkívül türelmes ember volt, és kiskoromtól fogva rengeteg dologra megtanított. Neki köszönhetően ismertem meg a magyar énekeket, verseket, meséket, történeteket, valamint a rajzolás és az együtttanulás örömét.

Tudásomat szívesen osztom meg másokkal és nagyon szeretek gyerekekkel foglalkozni, főleg a 3-7 éves korosztállyal. Nálunk, Burgenlandban meghatározó szerepe van a többnyelvűségnek, így van ez a mi családunkban is. Nagy örömmel jártam az óvodába, Anni néni csoportjába (az alsóőri Derkovits Anna). Édesanyám, Dowas Vali és nagybátyám, Gaal Misi példáján látva, hogy a kétnyelvűség mekkora előnyt jelent, elhatároztam, hogy olyan pályát választok, amelyben egyesül mindkettő: a gyermekek iránti szeretet és népcsoportunk nyelvének a megőrzése. Így lett belőlem lelkes óvónő és ezért tevékenykedem sokat a magyar egyesületeknél.

Hogy született meg a Magyar gyermekóra ötlete? Miért indítottátok el ezt a foglalkozást?

2001 őszén a Burgenlandi Magyar Kultúregyesület elnöke, dr. Plank József felkért, hogy rendszeresen foglalkozzak az őrvidéki gyermekekkel, tanítsam őket játékosan magyarul.

Mivel a mai Burgenland területét évszázadok óta kulturális és nyelvi sokszínűség jellemzi, és én azon burgenlandi magyarok közé tartozom, akik fontosnak tartják régiónk kincseinek – a nyelv, a kultúra és hagyományok – továbbörökítését, készségesen elvállaltam a feladatot. Így indult el a *Magyar gyermekóra*, amely nem szigorú nyelvtanfolyamot takar, hanem egy vidám, szórakoztató nyelvtanulási lehetőség a 3-6 éves kislányok és kisfiúk számára.

Az első foglalkozást 2001. november 14-én tartottuk a Felsőőri Kétnyelvű Szövetségi Gimnáziumban. Zsivkovits Martin igazgató jóvoltából az iskola könyvtára adott helyet minden szerdán délután a magyar énekek, versek, körjátékok és történetek gyakorlásának.
A kezdeti három, négy gyermekből hamarosan egy ügyes kis csoport jött létre, akikkel 2004 szeptemberétől beköltöztünk a BMKE újonnan megnyílt székházába, a Wiener Straße 47. szám alá.
Nagyon büszke voltam, amikor 2006-ban a gyermekórán már két csoporttal dolgozhattam. Ez a létszám a mai napig meg is maradt.

Miért fontos ez a foglalkozás a gyermekek számára? Mit kínál nekik a Magyar gyermekóra?

Kétnyelvű óvodapedagógusként nagyon fontos dolognak tartom, hogy a gyermekek egymástól és egymással tanuljanak. A vegyes csoportokban együtt vannak a magyar és a nem magyar anyanyelvű gyermekek. Nagy hangsúlyt fektetek az örömteli nyelvtanulásra és a hagyományok továbbadására. Eszerint választom ki a dalokat és a mondókákat, amelyek gyakran néphagyományokból erednek és az évszaknak, illetve a résztvevő gyermekek érdeklődési körének megfelelő témákat érintenek. Például karácsony előtt mindig egy rövid pásztorjátékot tanulunk meg.
Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a kicsik a gyermekórán tanultakat nyilvánosan is bemutathassák. Néhány ünnepet, mint például a magyar húsvéti szokást, a locsolást a foglalkozások keretében tartunk meg, másokat, mint például a farsangi mulatságot vagy az anyák napját pedig a szülőkkel és az egyesület többi csoportjával közösen. Az éves munka jutalma a bábszínház vagy a *Gyermeknap*, amelyen bűvészek, bohócok és zenei együttesek szórakoztatják a kicsiket. Rendszeressé váltak a szereplések a *Hagyományos Pásztorjátékokon* a felsőőri Kontaktcentrumban, a vörösvári Zenei Fórum *Nyári ünnepségén* Őriszigeten és a felsőőri *Bevásárló estén*.

Kiemelkedő esemény volt az *Európa-napon* vagy a *BMKE 40 éves jubileumán* való fellépésünk a felsőőri park színpadán. Már két alkalommal meghívást kaptunk Szombathelyre, a *Kincsőrző Művészeti Fesztiválra*, amelyen idén csoportunkat a magyar nyelv ápolásáért és megőrzéséért aranyéremmel tüntették ki. Az egyéni kategóriában is sikerült három gyermeknek érmet szereznie.
A *Magyar gyermekóra* tagjai évente többször kézhez kapják a *Gyermekpostát*, amely két nyelven foglalja össze a foglalkozások anyagát és segít a szülőknek az énekek és a mesék otthoni gyakorlására. Mindig felhívjuk a szülők figyelmét arra is, hogy lehetőség van a magyar, két- ill. többnyelvű könyvek, CD-k és DVD-k megvásárlására vagy könyvtári kikölcsönzésére.

Milyen visszajelzéseket kapsz a szülőktől, gyermekektől? Miből szűrhető le, hogy szeretik ezt a tanfolyamot?

A *Magyar gyermekóra* a 15 éves évfordulóját ünnepelte. Idén is sok gyermek jár az órámra. Említésre méltó, hogy német, magyar és horvát anyanyelvű gyermekek is vannak közöttük, mely arra utal, hogy régiónk társadalma nyitott a népcsoportok iránt. Az órákon alkalmazott két- ill. többnyelvűség sokszor a szülők, nagyszülők hasznára is válik. Örülnek, ha egy-egy dalt felidézhetnek gyermekkorukból, új verseket tanulhatnak gyermekeikkel, unokáikkal. Nagy hangsúlyt fektetek az ismétlésekre, ezáltal a gyermekek a táncok, körjátékok, versek és énekek sorát sajátítják el, amelyre újra és újra vissza tudunk nyúlni. A játék és mozgás közben nem hiányozhatnak az oktatási segédanyagok, a kellékek sem.
Különleges alkalmakkor nagy örömmel öltik magukra a kislányok és kisfiúk a magyar népviseletet. Karácsonykor a kislányok fehér szoknyát, blúzt és szárnyakat öltve angyalokká, a fiúk pedig ingben, hímzett mellényben, kucsmában, tarisznyával a vállukon pásztorokká változnak. Anyák napján a hímzett blúzokhoz kékfestő ill. piros szoknyácskát és különböző színű hímzett mellényt viselnek. Ezáltal erősödik bennük az összetartozás érzése, és az előadás karakterét is ünnepélyesebbé teszi.

Tanfolyamvezetőként melyik volt a legkedvesebb élményed? Mit kívánsz a jövőre nézve?

Több nagyszerű élményem is volt a gyermekórával kapcsolatban. Például amikor 2015-ben a *Muzsikás csűr* (*Musikantenstadl*) című TV-adásban a Felsőőri Vásárcsarnokban Andy Borggal tojást festettünk, vagy a fellépések a Felsőőri Magyar Katolikusok Köre által 1968

óta minden évben megrendezésre kerülő *Hagyományos Magyar Pásztorjátékokon* a Kontaktcentrumban. Ez utóbbin meghitt adventi hangulatot teremt a gyermekek szereplése, ahogy angyaloknak, pásztoroknak, Józsefnek és Máriának öltözve játszanak és énekelnek a színpadon.
Különleges élmény volt ezév márciusában a szombathelyi *Kincsőrző Művészeti Fesztiválon* való részvételünk. Tizenhárom gyermekkel, szüleik és nagyszüleik kíséretében utaztunk busszal Magyarországra. Hálás köszönet dr. Villányi Eszternek, aki zongorán kísérte a gyermekek produkcióját, és aki már kezdetektől fogva lelkesen támogat bennünket zeneileg. Hatalmas büszkeséggel tölt el, hogy tanítványaimmal aranyéremmel, serleggel és oklevéllel tértünk haza, melyet a magyar nyelv megőrzéséért ítélt nekünk a zsűri. Bemutatónk sikerét egy szombathelyi belvárosi sétával és cukrászdai sütizéssel ünnepeltük meg.
Remélem, hogy a másfél évtizedes múltra és mozgalmas évekre visszatekintő *Magyar gyermekórát* a jövőben is számos érdeklődő gyermek látogatja majd. Célom továbbra is népcsoportunk nyelvének továbbadása. Legyen mindenki büszke a gyökereire, amely alkotóeleme a nyelvében és kultúrájában színes Európának!

Ungarische Kinderstunde

Die *Ungarische Kinderstunde* findet seit nunmehr 15 Jahren großen Anklang. Geleitet wird der Kurs seit dem Beginn im Jahr 2001 von der Kindergartenpädagogin Katharina Dowas. Die ersten Einheiten fanden zunächst in der Bibliothek des Zweisprachigen Bundesgymnasiums Oberwart statt.

Gegenwärtig besuchen den Kurs rund 30 Kinder im Alter von 3 bis 6 Jahren. Das Interesse an der *Kinderstunde* ist im Laufe der Jahre gewachsen, diese erfreute sich immer größerer Beliebtheit, sodass sie nun wöchentlich in zwei Gruppen stattfindet. Die Kinder werden spielerisch mit der ungarischen Sprache vertraut, lernen gemeinsam Gedichte, Lieder, Kreisspiele, Geschichten und traditionelle ungarische Spiele. Damit versucht der Burgenländisch-Ungarische Kulturverein, die Erhaltung der ungarischen Sprache innerhalb der jüngsten Generation im Burgenland nachhaltig zu fördern. In regelmäßigen Abständen werden die erlernten Inhalte im Rahmen von Veranstaltungen und Feiern öffentlich präsentiert. Dies steigert die Motivation, das Selbstbewusstsein und die positive Einstellung der Kinder zur ungarischen Sprache. Zur Festigung und Weitergabe des gelernten Stoffes verfasst die Leiterin für die Eltern und deren Kinder eine *Kinderpost*. Die *Kinderstunde* findet derzeit jeden Freitag um 13:45 und um 15:00 Uhr im Vereinslokal des Burgenländisch-Ungarischen Kulturvereins statt.

Gespräch mit Katharina Dowas

Du bist dafür bekannt, Kindergartenpädagogin mit Leib und Seele zu sein. Wolltest du immer schon mit Kindern arbeiten?

Nach vier Jahren im Gymnasium Oberschützen wechselte ich in die Bundesbildungsanstalt für Kindergartenpädagogik. Das Studium der Finno-Ugristik und Psychologie-Philosophie-Pädagogik an der Universität in Wien schloss ich mit dem Bakkalaureat für Hungarologie

und Philosophie ab. Ich begann meine Arbeit als zweisprachige Kindergärtnerin im Österreichisch-Ungarischen Kindergarten in Budapest, war danach als Assistenzkindergärtnerin der Burgenländischen Landesregierung für die ungarische Sprache in den Kindergärten Siget in der Wart, Unterwart, Buchschachen, Eberau, Schachendorf, Rotenturm an der Pinka und Oberwart tätig. Heute arbeite ich als Gemeindeangestellte in den Kindergärten Rotenturm und Oberwart und bin seit November 2001 Leiterin der *Ungarischen Kinderstunde* des BUKV.

Meine Großmutter war Volksschullehrerin und hat sich in meiner Kindheit sehr viel mit mir beschäftigt. Sie war äußerst geduldig und hat mir von klein auf unendlich viel beigebracht. Meinen Grundstock an ungarischen Liedern, Reimen, Gedichten, Geschichten, die Liebe zum Zeichnen und die Freude am gemeinsamen Lernen habe ich ihr zu verdanken. Ich teile mein Wissen gerne mit anderen und bin sehr gerne mit Kindern zusammen, wobei mich vor allem die Zielgruppe der drei- bis siebenjährigen am meisten anspricht. Bei uns im Burgenland wird die Mehrsprachigkeit ja sehr groß geschrieben, wir haben sie in unserer Familie auch aktiv gelebt. Zudem bin ich gerne in den Übungskindergarten zu meiner „Tante Anni" (Anna Derkovits aus Unterwart) gegangen. Ich sah meine Zweisprachigkeit dank meiner Mutter Valerie Dowas und meines Onkels Michael Gaal stets als Vorteil und beschloss, einen Berufsweg zu wählen, der beides vereint – die Liebe zu Kindern und die Weitergabe unserer ungarischen Volksgruppensprache. Daher bin ich mit Leib und Seele Ungarischkindergärtnerin und bei verschiedenen ungarischen Vereinen tätig.

Wie ist die Idee zur Ungarischen Kinderstunde entstanden? Warum wurde der Kurs ins Leben gerufen?

Im Herbst 2001 trat der Burgenländisch-Ungarische Kulturverein unter der Leitung von Dr. Josef Plank mit der Bitte an mich heran, den Kindern in der Wart auf spielerische Art und Weise die ungarische Sprache näher zu bringen. Da das Burgenland traditionell über eine kulturelle und sprachliche Vielfalt verfügt, ich mich selbst als burgenländische

Ungarin sehe, die den Schatz unserer Region – die Sprache, Kultur und das traditionelle Volksgut – gerne weitergibt, willigte ich natürlich ein. So kam es zur Idee der *Ungarischen Kinderstunde*. Es sollte sich um keinen rigorosen Sprachkurs für eine bestimmte Altersgruppe handeln, sondern um das freudvolle Sprachenlernen für drei- bis sechsjährige Mädchen und Buben.

Die erste *Ungarische Kinderstunde* fand am 14. November 2001 im Zweisprachigen Bundesgymnasium Oberwart statt. Die Räumlichkeit der dortigen Bibliothek bot uns dank Dir. Martin Zsivkovits die Möglichkeit, jeden Mittwochnachmittag mit ungarischen Liedern, Gedichten, Kreisspielen, Fingerspielen, Geschichten und vielem mehr vertraut zu werden. Aus drei, vier Kindern wurde bald eine kleine motivierte Gruppe, die im September 2004 in die Wienerstraße übersiedelte. Dort hatte der BUKV sein neues Vereinslokal eröffnet. Besonders stolz war ich, als die *Ungarische Kinderstunde* im Jahr 2006 auf zwei Gruppen erweitert wurde, was bis heute auch so beibehalten werden konnte.

Warum ist dieser Kurs für die Kinder so wichtig? Was wird ihnen nur hier geboten?

Als zweisprachige Kindergartenpädagogin ist es mir stets wichtig, dass die Mädchen und Buben voneinander und miteinander lernen. Daher sind in den gemischten Gruppen Kinder mit ungarischer und deutscher Muttersprache. Ich lege sehr viel Wert auf den spielerischen, lustbetonten Spracherwerb und die Weitergabe von Traditionen. Dies äußert

sich zum Beispiel in der Auswahl des Lied- und Spruchgutes und der Themenschwerpunkte, die dem Jahreskreis bzw. den Interessen der Kursteilnehmerinnen und Kursteilnehmer angepasst sind. So studieren wir etwa jedes Jahr zu Weihnachten ein kurzes Krippenspiel ein. Die Kinder sollen ihr Können präsentieren und so auch der Öffentlichkeit zugänglich machen. Manche Feste des Jahreskreises werden nur intern gefeiert, wie zum Beispiel der ungarische Osterbrauch Locsolás, andere Feiern wie das Faschingsfest und der Muttertag gemeinsam mit den Eltern und Familien. Besondere Höhepunkte sind Veranstaltungen wie das Puppentheater oder der Kindertag, wo die Kleinen durch Vorführungen eines Zauberers, eines Clowns oder einer Musikgruppe aus Ungarn unterhalten werden. Ein fixer Bestandteil ist auch der Auftritt bei den traditionellen ungarischen *Hirten- und Krippenspielen* im Kontaktzentrum Oberwart geworden, ebenso die Teilnahme am *Sommerfest* des Musikforums Rotenturm im Gemeindesaal in Siget in der Wart und an der *Langen Einkaufsnacht* in Oberwart.
Höhepunkte waren unter anderem die Mitwirkung am *Europatag* oder die *40-Jahr-Feier des BUKV* im Stadtpark Oberwart. Die Gruppe wurde außerdem bereits zwei Mal zum *Kincsőrző Művészeti Fesztivál* nach Szombathely eingeladen. Bei diesem Fest zur Bewahrung, Pflege und Weitergabe der ungarischen Sprache wurden die Kinder 2017 mit einer Goldmedaille ausgezeichnet und konnten auch in der Einzelkategorie drei Medaillen erlangen. Die Mädchen und Buben der *Ungarischen Kinderstunde* erhalten außerdem mehrmals im Jahr eine eigene *Kinderpost*, welche die Inhalte des Kurses zweisprachig zusammenfasst und die Familien zum gemeinsamen Singen, Vorlesen usw. anregen soll. Ebenso werden die Eltern immer wieder darauf hingewiesen, dass es auch ungarische bzw. mehrsprachige Bücher und CDs und DVDs gibt, die als Unterstützung zum Erlernen der ungarischen Sprache erworben oder in der Bibliothek des Burgenländisch-Ungarischen Kulturvereins ausgeborgt werden können.

Woran merkst du, dass der Kurs gerne besucht wird?

Die *Ungarische Kinderstunde* feierte ihr 15-jähriges Jubiläum. Heuer sind außerdem wieder zahlreiche Kinder angemeldet, die gerne an den Stunden teilnehmen. Erwähnenswert ist, dass stets Mädchen und Buben mit deutscher, ungarischer und kroatischer Muttersprache dabei sind, was die Toleranz und Offenheit gegenüber der Volksgruppen unserer Region beweist. Zwei- bzw. Mehrsprachigkeit wird in den Stunden aktiv erlebt, oftmals profitieren auch die Eltern und Großeltern davon. Sie freuen sich, alte Lieder aus ihrer Kindheit zu hören, mit ihren Kindern neue Gedichte zu lernen, Spaß und Freude am gemeinsamen Sprachenlernen zu haben. Ich lege auch sehr viel Wert auf Wiederholungen, sodass sich im Laufe der Zeit ein Grundstock an Tänzen, Kreisspielen, Versen, Liedern bei den Kindern aufbaut, der bei Bedarf abgerufen werden kann. Spiel, Bewegung und Unterrichtsstunden mit jeder Menge Lehrmaterial dürfen nicht zu kurz kommen. Den Mädchen und Buben gefällt es auch, sich bei besonderen Ereignissen unsere ungarischen Trachten anzuziehen. Zu Weihnachten sind es die weißen Röcke und Blusen mit Engelsflügerln, welche die Mädchen in Engel verwandeln während die Buben mit ihren Hemden, bestickten Gilets sowie Hüten und Umhängetaschen zu Hirten werden. Bei Muttertagsfeiern kommen neben den bestickten Blusen Blaudruckröcke bzw. rote Röckchen sowie bestickte Giltes in unterschiedlichen Farben zum Einsatz. Dadurch wird auch der Gruppenzusammenhalt gestärkt und das Vortragen des Lied-, Tanz- und Spruchgutes bekommt einen ganz anderen Charakter.

Kannst du dich an ein besonderes Erlebnis aus deiner bisherigen Zeit als Kursleiterin erinnern? Was wünschst du dir für die Zukunft?

Es gab mehrere Höhepunkte, wie zum Beispiel das Eierfärben im Rahmen des *Musikantenstadels* mit Andy Borg in der Oberwarter Messehalle im Jahr 2015 oder die alljährlichen Auftritte bei den traditionellen ungarischen Hirten- und Krippenspielen in der Wart, die vom Kreis der Katholischen Ungarn seit 1968 im Kontaktzentrum Oberwart abgehalten werden. Diese Nachmittage tragen zu einer besonderen Einstimmung auf die Advent- und Weihnachtszeit bei, wenn die Kinder als Engerl, Hirten, Josef und Maria ihre Lieder und das einstudierte Krippenspiel vortragen.

Ein außergewöhnliches Erlebnis war jedoch die Teilnahme unserer Gruppe am *Kincsőrző Fesztivál*, heuer im März in Szombathely. Dreizehn Kinder mit ihren Eltern sowie Großeltern fuhren mit einem Bus nach Ungarn. Großer Dank und Ehre gebührt Dr. Eszter Villányi, die uns seit Gründungszeiten unterstützt und unsere Programmpunkte voller Enthusiasmus musikalisch am Klavier begleitet. Am Ende des Tages war ich sehr stolz auf meine Schützlinge, da wir eine Goldmedaille, einen Pokal sowie eine Ehrenurkunde zur Bewahrung der ungarischen Sprache in Empfang nehmen konnten. Wir ließen den Tag noch bei einer Stadtführung durch Steinamanger und dem Besuch einer guten Konditorei ausklingen.

Ich hoffe, dass die *Ungarische Kinderstunde*, die auf eine eineinhalb Jahrzehnte lange, bewegte und dynamische Vergangenheit zurückblicken kann, auch in Zukunft von vielen interessierten Kindern besucht wird. Mein Anliegen ist es nämlich, unsere Volksgruppensprache mit Engagement weiterzugeben. Jeder sollte stolz auf seine Wurzeln sein, die Europa zu seinem bunten Mosaik der Sprachen und Kulturen verhelfen.

Zeneovi

A zene megkönnyíti az idegennyelv tanulását, fejleszti a nyelvi készséget. A zene segítségével a gyermekek könnyebben megjegyzik a tanultakat. Erre az elvre épült a *Zeneovi* foglalkozás, amely lehetőséget kínált a kicsiknek arra, hogy zenei elemek felhasználásával ismerkedhettek meg a magyar nyelvvel. Kezdetben baba-mama foglalkozás keretében a BMKE székházában zajlottak az órák, később a Felsőőri Gyakorló Óvoda termében egy magyar nyelvű óvónő folytatta a munkát.
2012-től 2017 nyaráig a BMKE székházában Gaal Zita óvónő vezette a *Zeneovit*, amelyen heti rendszerességgel húsz 3-6 éves gyermek tanult magyarul.

Beszélgetés Gaal Zitával
2017 tavaszán

Miben rejlik a Zeneovi különlegessége?

Régiónk egyik élő nemzetiségi nyelve a magyar, ezért is tartom fontosnak a közvetítését. Nagyon lényeges a mindennapi nyelvhasználat. Szívügyemnek tartom, hogy az anyanyelvemet, a magyar nyelvet a gyermekeknek továbbadjam.
A gyermekek a zene által könnyen hozzáférnek a nyelvhez. Mivel a tapasztalataim azt mutatják, hogy a zene a nyelvi befogadóképességet fejleszti, ezért a gyerekekkel való munkám során gyakran alkalmazok zenei anyagot. Sokat énekelünk, körjátékok közben is.

A tanfolyam célja, hogy az óvodás gyerekeket bevezessem a magyar kiejtés világába és megismertessem velük az alapvető szavakat és kifejezéseket.

Milyen hangszerekkel ismerkednek meg a gyermekek a *Zeneoviban*?

A Kultúregyesületben többféle ritmushangszer áll rendelkezésünkre. A csörgődob, a csörgőkarika, a triangulum, a rumbatök, a száncsengő és a ritmusbot alkalmazása mind a nyelv zenei ritmusának érzékelését segíti. Az énekeket pedig többnyire gitáron kísérem.

Óvodapedagógusként dolgozol az Alsóőri Óvodában. Ott is tanítasz a gyermekeknek magyar énekeket?

Természetesen. Alsóőrben kétnyelvű óvoda működik, a munkám során szem előtt tartom a célnyelven való kommunikációt és éneklést.

Már gyermekkorodban is foglalkoztál a zenével? Fontos szerepet játszik a zene az életedben?

Olyan családból származom, ahol mindig énekszó hallatszott. Édesapám és nagymamám minden nap énekeltek nekem. Igyekszem, hogy egy nap se teljen úgy el, hogy ne énekelnék. Nagy öröm volt számomra, amikor az idei farsangon táncházat rendeztünk a gyerekeknek, és a népzenenészeink muzsikájára én énekeltem régiónk dalaiból. A gyerekek nagy élvezettel táncoltak, amíg szólt a zene, felhőtlenül szórakoztak. Ez is sok erőt adott a további munkámhoz.

Miért fontosak ezek a foglalkozások a Zeneoviba járó gyermekeknek? Mit tanulhatnak itt?

A gyermekek az első néhány életévben tanulnak legkönnyebben nyelveket, éppen ezért kulcsfontosságú a szülők nyelvközvetítő szerepe, illetve az, hogy kihasználják a nyelvi fejlesztésre fennálló lehetőségeket, például a *Zeneovit*.

A kétnyelvű nevelés azonban csak akkor jár eredménnyel, ha az a mindennapi élet természetes és rendszeres részévé válik. A munkámban szívesen használom a *Játékos tanulás* című mappát. Ebben az oktatási segédanyag-

ban a szerzők a különböző érzékterületeket is belefoglalták, így szerepet kap a vizuális motorika, az optikai érzékelés, a háttérérzékelés. Mindig szem előtt tartom, hogy a gyermekek számára a nyelvi értés és a nyelvhasználathoz szükséges alaptudás közvetítése egyszerű módon történjen. A tanfolyam során a gyerekek megismerkedhetnek az évszakokhoz kapcsolódó dalokkal, versekkel, mesékkel, továbbá a háziállatokkal és a vadon élő állatokkal. Különböző nehézségi fokok szerint építettem fel az anyagot a könnyűtől a nehézig. A gyerekek szókincse a témakörök feldolgozásával egyre bővül. Sokat számít, ha a szülők támogatják gyermekeiket az általuk közvetített anyanyelv mellett még további nyelvek elsajátításában is. Szeretném a szülőket arra buzdítani, hogy ápolják anyanyelvüket a családban és ismertessék meg gyerekeiket más nyelvekkel is!

Ungarische Musikstunde

Musik macht das Erlernen von Fremdsprachen leichter. Die Kinder können die Sprache besser wiedergeben und behalten. Aus diesem Grundgedanken heraus entstand die Idee, bereits den Kleinsten die Möglichkeit zu bieten, mit Hilfe musikalischer Elemente an die ungarische Sprache herangeführt zu werden. Begonnen wurde daher mit einem Eltern-Kind-Kurs im Vereinslokal des Burgenländisch-Ungarischen Kulturvereins. Danach wurde der Kurs kurzzeitig im Praxiskindergarten Oberwart fortgeführt, wo eine ungarischsprachige Kindergartenpädagogin mit den Kindern musizierte. Anschließend an dieses Projekt entstand die *Ungarische Musikstunde* für Kinder von 3 bis 6 Jahren.

Die *Musikstunde* wurde von 2012 bis zum Herbst 2017 unter der Leitung von Zita Gaal in den Räumlichkeiten des BUKV abgehalten. In einer Gruppe von rund 20 Kindergartenkindern wurde auf spielerische Weise mit Hilfe von Musik und rhythmischen Spielen die ungarische Sprache erlernt.

Gespräch mit Zita Gaal
im Frühjahr 2017

Was macht die Ungarische Musikstunde so besonders?

Ungarisch ist ein Charakteristikum unserer Region, deshalb halte ich die Weitergabe der Sprache für so wichtig. Die Verwendung der ungarischen Sprache im Alltag muss aufrecht erhalten werden. Daher ist es mir von Herzen ein Anliegen, dass ich den Kindern meine Muttersprache weitergeben kann. Mit Hilfe von Musik erlernen die Kinder eine Sprache viel leichter. Aus meiner Erfahrung als Pädagogin weiß ich, dass Musik die sprachlichen Fähigkeiten der Kinder fördert. Daher verwende ich dieses Mittel sehr gerne: Lieder und Kreisspiele prägen meine Arbeit mit den Kleinen. Das Ziel des Kurses ist es, die Kindergartenkinder an die ungarische Sprache heranzuführen und erste Kenntnisse in Form von einfachen Wörtern, Ausdrücken und Redewendungen zu vermitteln.

Welche Instrumente lernen die Kinder in der Ungarischen Musikstunde kennen?

Im Kulturverein haben wir verschiedene Rhythmusinstrumente, die wir gerne verwenden. Tamburin, Schellenkranz, Schellenring, Triangel, Maracas und Klangstäbe helfen beim Erlernen des Sprachrhythmus. Wenn wir singen, begleite ich die Kinder auf der Gitarre.

Du bist als Kindergartenpädagogin in Unterwart tätig. Verwendest du bei deiner Arbeit im Kindergarten auch ungarisches Liedgut?

Natürlich. Der Unterwarter Kindergarten ist zweisprachig, bei meiner Arbeit sind daher die Kommunikation und das Singen in der zweiten Sprache ganz wesentlich.

Spielt die Musik in deinem Leben eine wichtige Rolle?

Ich stamme aus einer Familie, in der Musik den Alltag geprägt hat. Mein Vater und meine Großmutter haben tagtäglich für mich gesungen. Daher ist es aus meiner Sicht auch wichtig, dass kein Tag vergeht, an dem ich nicht singe. Aus diesem Grund freut es mich besonders, dass heuer zu Fasching ein Fest für die Kinder organisiert wurde, wo ich begleitet von der *Volksmusikgruppe Csörge* die traditionellen ungarischen Lieder unserer Region singen durfte. Die Kinder tanzten eifrig mit und genossen den Nachmittag sehr.
Das gibt mir viel Energie für meine weitere Arbeit.

Warum ist dieser Kurs für die Kinder so wichtig?

Kinder verinnerlichen Sprachen am leichtesten während der ersten Lebensjahre. Daher spielen die Eltern hier eine wichtige Rolle und sollten die Möglichkeit nutzen, den Wortschatz ihrer Kinder zu erweitern. Eine Gelegenheit dafür ist zum Beispiel die *Ungarische Musikstunde*.

Die Erziehung zur Zweisprachigkeit gelingt nur dann, wenn die Sprache im Alltag integriert wird. Bei meiner Arbeit greife ich gerne auf die Arbeitsmappe *Játékos tanulás – Spielerisches Lernen* zurück. Bei der Erstellung dieses Unterrichtsbehelfs wurden auch motorische Übungen und Visualisierungen miteingeflochten. Ich habe den Fokus immer darauf, den Kindern Sprachverständnis und den Sprachgebrauch auf möglichst einfache Weise zu vermitteln. Im Rahmen des Kurses werden die Kinder mit der Sprache vertraut gemacht, indem sie zur Jahreszeit passende Lieder, Reime, Geschichten erlernen, ebenso wie zum Beispiel die Bezeichnungen für die heimischen Tierarten. Ich bereite den Lehrstoff nach verschiedenen Schwierigkeitsstufen auf. Der Wortschatz wird anhand unterschiedlicher Themen erweitert. Eltern können ihre Kinder dabei unterstützen, neben der Muttersprache noch weitere Sprachen zu erlernen.
Ich möchte die Eltern dazu ermutigen, dass sie ihre Muttersprache innerhalb der Familie pflegen und ihre Kinder auch an Fremdsprachen heranführen.

Bóbita babás foglalkozás

2017 őszétől új foglalkozással bővült a Burgenlandi Magyar Kultúregyesület kínálata. Minden kedden délután 15:30 órakor Ilyésné Csizmadia Márta zenepedagógus tart ének-zenés órát a háromévesnél kisebb gyerekeknek és azok szüleinek, illetve nagyszüleinek. Bizonyított tény, hogy az énekszó rendkívül jól hat az érzelmekre, a mozgás- és beszédfejlődésre. A *Bóbita* foglalkozás során a felnőttek és gyerekek átélik a közös játék és éneklés örömét, ezáltal bensőségesebbé válik a kapcsolatuk. Cél, hogy a kismamák és az apukák megtanuljanak egy könnyen énekelhető, de zeneileg értékes dalanyagot, megismerkedjenek magyar mondókákkal, népdalokkal, mozgásos, ölbéli játékokkal. A patkoló, lovagoltató és hintáztató játékok közös élményével erősödik a szülő-gyermek kapcsolat. A rendszeres foglalkozás minden egyes mozzanata fejlesztően hat a gyermekek személyiségére, mozgásfejlődésére, ritmusérzékére, zenei hallására, szókincsének bővülésére.

Eltern-Kind-Gruppe Bóbita

Im Herbst 2017 wurde das Angebot des Burgenländisch-Ungarischen Kulturvereins um einen Kurs erweitert. Die Musikpädagogin Márta Ilyésné Csizmadia bietet jeden Dienstag um 15:30 Uhr eine Musikstunde für Kinder unter 3 Jahren an. Denn das Singen hat eine äußerst positive Wirkung auf die emotionale Entwicklung sowie auf die Bewegungs- uns Sprachentwicklung. Bei den *Bóbita*-Treffen erleben Eltern und Kinder zusammen Freude am Spielen und Singen. Das Ziel ist es, den Müttern und Vätern ein Repertoire an einfachen ungarischen Liedern, Gedichten und Spielen mitzugeben. Gemeinsame Erlebnisse mit Bewegungs-, Sing- und Fingerspielen stärken die Eltern-Kind-Bindung. Die Beschäftigung in der Kleingruppe hilft bei der Persönlichkeitsentwicklung, stärkt das Rhythmusgefühl und trägt zur Erweiterung des kindlichen Wortschatzes bei.

Gyermeknéptánccsoport

2006 júniusában indult a néptáncoktatás gyermekeknek. 2007 szeptemberétől heti egyszer, csütörtökönként zajlanak a próbák az alsóőri Öreg Iskola termében. A foglalkozásokat Seper Mariann vezeti.
Különböző csoportokban folyik az oktatás, amelyen több mint 20 gyerek vesz részt Alsóőrről és környékéről. A tananyag és a tanítási módszer az életkornak megfelelően változik.
Az ovisok mondókákat tanulnak, mozgásos körjátékokat és eszközös játékokat játszanak. A gyerekek az órán kipróbálhatják a különböző ugrástípusokat és sok népzenét hallgatnak. A magyar néptáncban fontos szerepe van az éneklésnek is. A táncosok többsége magyar anyanyelvű. A német anyanyelvű gyerekek számára is természetes azonban, hogy a játékok és az egyszerű táncok során magyarul énekelnek. A népi játékok és a dalok szövegéből sokat tanulnak a mindennapi életről és a szokásokról.

A középhaladók csoportjában is még nagy szerepet játszanak a mozgásos, énekes játékok. A tánclépések egyszerű mozdulatsorokból épülnek fel, a táncosok már képesek elsajátítani az első alaplépéseket. A kisiskolás csoportban népszerű az ugróiskola, ennek segítségével tanulják meg a somogyi és vasi ugrós táncokat. Ehhez a dalanyagot Barsi Ernő gyűjtéséből veszik.
A haladó csoportban már páros táncokat is tanulnak, mint például a vasi csárdást, a rábaközi táncokat és a hagyományos kanásztáncokat.

Beszélgetés Seper Mariann-nal

Hogy jött létre a gyermeknéptánccsoport? Milyen céllal indult a néptáncoktatás?

2005 szeptemberében a munka mellett kezdtem el tanulmányaimat Szombathelyen a Magyar Táncművészeti Főiskola néptáncpedagógia szakán. Kiváló tanáraim voltak, ők biztattak arra, hogy tanítsak néptáncot. Igaz, hogy előtte már 20 évig táncoltam, de az oktatás gyakorlata hiányzott. Évfolyamtársaim nagy része e téren már több éves tapasztalatra tett szert, csupán „papírjuk" nem volt róla. Szerettem volna én is gyarkorlatot szerezni, így az Alsóőri Népiskolában és a Kultúregyesületben meghirdettem a néptáncoktatást. Kezdetben alsóőri gyermekek jelentkeztek, főként egykori Virgonc-táncosok gyermekei. Időközben jönnek már Felsőőrből, Őriszigetről, Tarcsafürdőről, Nagyszentmihályról és Sámfalváról. Először egy csoporttal dolgoztam, de nehéz volt a különböző életkorúakkal együtt foglalkozni, így korosztályok szerint felosztottuk őket. Jelenleg a szülők 4-5 éves kortól hozhatják a gyermekeiket néptáncoktatásra, ezt ebben a korban a legideálisabb elkezdeni.

Milyen szerepet játszik a zene és a tánc az életedben?

A mozgás, a tánc és a zene gyermekkorom óta elkísér. Nagyszüleimnél egész nap a Radio Burgenland szólt. Freddy Quinn és „társai" slágereit ma is kívülről fújom. Édesanyám inkább a klasszikus zenét szerette, még ma is a francia sanzonok a kedvencei. Jómagam néhány hónapja brácsán kezdtem játszani, ami rendkívül nagy örömet okoz. Szomszédaim sajnálatára ez a hangszer több gyakorlást kíván, mint a tánc.
7 évesen kezdtem táncolni az iskolában. Farkas Willi birkatürelemmel tanította meg nekünk a *Virgonc Néptánccsoport* egyszerűbb táncait, amelyeket ő is Kondora Istvántól és Horváth Jánostól (Gedi) tanult.

Ezek voltak a legszebb néptáncos éveim… Tinédzser koromban a próbák után az alsóőri vendéglőben ültünk össze, és gyakran ellátogattunk a felsőőri diszkóutcába. 1999 után rendszeresen részt vettünk Pécsett a *Határon Túli Magyarok Fesztiválján* és az erdélyi tánctáborokban. A számtalan bel- és külföldi szereplés alkalmával ismeretségeket kötöttünk, az ismerősökből aztán barátok lettek. Ezek a barátságok a mai napig megmaradtak.
Nemcsak a magyar néptánc iránt lelkesedek: életem bizonyos szakaszaiban más népek táncai is érdekeltek. Sokáig jártam latin-amerikai tánctanfolyamra és amikor a diplomamunkámat írtam, részt vettem az őribükkösdi táncegyüttes próbáin. Szenvedélyes zumba-mozgalom rajongó voltam, az utóbbi években pedig az érettségi bálok nyitótáncát állítom össze és tanítom be. Tehát elmondhatom, hogy egész életemben táncoltam… és remélem, hogy ez így is marad.

Mit jelent a mai gyermekeknek a néptánc?

Változnak az idők. 50 évvel ezelőtt a gyerekek nagyrészt a természetben nőttek fel, a réten tették meg az első lépéseket, a fára mászás közben tanultak meg egyensúlyozni. Manapság majdnem minden háznál játszótér és medence van, tehát nem is találkoznak a többi gyerekkel. Otthon mindenük megvan, ami szükséges. Ezáltal azonban nem olyan ütemben fejlődik a koordinációs képességük, az erőnlétük és a szociális kompetenciájuk. A néptáncoktatás mindezekre jó hatást gyakorol. És a néptánc nem csak lányoknak való. A „kétballábas", ritmusérzékkel kevésbé rendelkező fiúknak is táncolni kellene. Meg lehet tanulni! Tudvalevő, hogy a labdarúgáshoz sem elegendő csupán az erőnlét, ritmusérzékre is szükség van.
Továbbá fontos számomra, hogy a burgenlandi magyarok kultúrája ne menjen feledésbe. Ide tartozik a zene és a tánc mellett a nyelv is, ezért a néptáncoktatás magyar nyelven folyik. Gyakran jelentkeznek olyan gyerekek, akiknek szülei beszélik a magyar nyelvet, de ők nem. Ilyenkor elhivatottságot érzek arra, hogy táncolás közben a nyelvtudásukat is fejlesszem. Mindezt játékos formában teszem, kiszámolókkal vagy gyermekdalokkal.

Milyen visszajelzéseket kapsz a szülőktől és a gyermekektől?

Ha a szülők hajlandóak rendszeresen, minden csütörtökön táncpróbára hozni gyermekeiket, az már azt jelenti, hogy szívesen jönnek. A gyermekeknél észreveszem, hogy otthon is gyakorolnak és felkészülnek a foglalkozásra. Néha hoznak magukkal saját készítésű képeket, barkácsolt tárgyakat. Annuska rendszerint ellátja a csoportot édességgel.

Sajnos eljön az az idő, amikor abbahagyják a táncot. Ez többnyire 9-10 éves korban, a népiskola befejeztével következik be. Más dolgok kerülnek előtérbe, kevesebb idő jut a táncra. Egyik célkitűzésem, elérni azt, hogy a fiatalok is örömüket leljék a néptáncban. Ezen fáradozok.

A gyermeknéptánccsoport bel- és külföldön egyaránt fellép. Hol szerepeltetek már? Miért fontosak a gyermekeknek ezek a bemutatók?

Leggyakrabban Alsóőrben és Felsőőrben szerepelünk. Rendszeresen fellépünk a Kultúregyesület rendezvényein. Nagyon népszerű lett a *Gyermeknap*, ahol már évek óta a lehetőséget kapnak a gyermekek arra, hogy a tanultakat közönség előtt is bemutassák.
Ki kell emelnem a budapesti fellépésünket 2014 januárjában, a *Magyar Kultúra Napján*. Már az utazás maga élmény volt a résztvevőknek, a Corinthia Hotel impozáns termében táncolni pedig nagy megtiszteltetés. A szereplések azért fontosak, mert növeli a gyermekek magabiztosságát. Hiszen nem mindenki termett színpadra és szereti, ha nézik. De csoportban ez könnyebb.

Meséld el, mi volt a legkedvesebb élményed a néptáncoktatás során!

Sok kedves élményt tudnék felsorolni. Minden próba ajándék számomra. Előfordul, hogy 8 óra tanítás után még próbát tartok Alsóőrben. Őszintén szólva, nem mindig tölt el örömmel a gondolat, hogy még 3 órát oktassak az alsóőri Öreg Iskola hideg termében. De amikor szembesülök a gyerekek jókedvével, szorgalmával és bizalmával, elmúlik a fáradságom.
Élmény végigkísérni a gyermekek testi és szellemi fejlődését. Ahogy a „kétballáb”-ból néhány hét alatt egy bal és egy jobb lesz. A teljesen befeléforduló gyermekek is örömmel énekelnek és barátkoznak a többiekkel. A foglalkozásokon nincs helye a kiközösítésnek, elfogadják a másikat olyannak, amilyen és segítenek egymásnak, ahol tudnak.
Ezek a szép élmények.

Szintén örömet okoz nekem, amikor egykori táncosok hozzák a gyermekeiket az órára. Ilyenkor nemcsak a növendékek szemében vélem felfedezni a csillogást, hanem a szülőkében is.

Kindervolkstanzgruppe

Der erste Volkstanzunterricht für Kinder wurde im Juni 2006 abgehalten. Seit September 2007 wird wöchentlich in den Räumen der Alten Schule Unterwart geprobt. Geleitet wird der Kurs von Mag.ª Marianne Seper.

Derzeit nehmen über zwanzig Kinder in unterschiedlichen Gruppen am Tanzunterricht teil. Die jungen Tänzerinnen und Tänzer kommen zum Großteil aus Unterwart und aus der Umgebung. Die Unterrichtsmethoden sind auf das Alter und die Fähigkeiten der Kinder abgestimmt. Die Kindergartenkinder lernen kurze Reime, versuchen sich in verschiedenen Schritttechniken und hören sich in die Rhythmen der ungarischen Volksmusik ein. Im ungarischen Volkstanz spielt das Singen eine wichtige Rolle. Da ein Teil der Kinder nicht Ungarisch als Muttersprache hat, trägt die Aneignung von ungarischen Liedern und Spielen zur Erweiterung des Wortschatzes enorm bei. Die erlernten Liedtexte vermitteln den jungen Tänzerinnen und Tänzern außerdem sehr viel vom Leben und Brauchtum der Menschen.

Im Unterricht der mittelstufig Fortgeschrittenen gehören spielerisch geführte Bewegungen und Gesang ebenfalls zu den wesentlichen Elementen. In dieser Gruppe können bereits einfache Schritt- bzw. Sprungkombinationen aufgebaut werden, wobei sich Tänze aus Vas und Somogy hierfür sehr gut eignen. Dazu wird aus der Warter Liedersammlung des Volksliedforschers Ernő Barsi geschöpft.

Die fortgeschrittene Gruppe erlernt bereits Paartänze, wie den Csárdás aus dem Komitat Vas oder der Region Rábaköz, aber auch traditionelle Hirtentänze.

Gespräch mit Marianne Seper

Wie ist die Idee zur Kindervolkstanzgruppe entstanden? Warum wurde der Kurs ins Leben gerufen?

Im September 2005 begann ich berufsbegleitend Volkstanzpädagogik an der Hochschule für Tanzkunst in Szombathely zu studieren. Während des Studiums hatten wir sehr gute Pädagoginnen und Pädagogen, die mich dazu motiviert haben, selbst Volkstanz zu lehren. Obwohl ich vor Beginn meines Studiums bereits 20 Jahre lang getanzt hatte, fehlte mir jedoch der Praxisbezug. Im Gegensatz zu mir brachten meine Jahrgangskolleginnen und -kollegen schon jahrelange Unterrichtserfahrung mit und machten das Studium nur, um eine Bescheinigung zu haben. Daher wollte auch ich Praxiserfahrung sammeln, und um im Studium nicht auf der Strecke zu bleiben, wagte ich schließlich den Schritt und kündigte in der Unterwarter Volksschule und im Kulturverein meinen Volkstanzunterricht an. Zuerst meldeten sich einige Interessierte aus Unterwart, vorwiegend Kinder von ehemaligen Tänzerinnen und Tänzern der Gruppe Virgonc. Mittlerweile kommen auch Kinder aus Oberwart, Siget, Bad Tatzmannsdorf, Großpetersdorf oder Hannersdorf.
Zuerst begann ich mit einer Gruppe zu tanzen. Im Laufe der Zeit wurde es immer schwieriger, die verschiedenen Altersgruppen gemeinsam zu unterrichten und so wurde der Kurs aufgesplittet. Eltern haben jetzt die Möglichkeit, ihre Kinder ab dem Alter von 4 oder 5 Jahren zum Unterricht zu bringen. Das ist das optimale Alter, um mit dem Volkstanz zu beginnen.

Spielen Tanz und Musik in deinem Leben eine wichtige Rolle? Wie bist du selbst zum Volkstanz gekommen?

Bewegung, Tanz und Musik gehören zu meinem Leben, und zwar schon von Kindheit an. Bei meinen Großeltern lief den ganzen Tag Radio Burgenland. Die Schlager von Freddy Quinn und Co. kann ich noch immer auswendig. Meine Mutter war eher Fan der Klassik und

liebt noch immer französische Chansons. Ich selbst habe erst vor einigen Monaten Bratsche zu spielen begonnen, was mir überaus große Freude bereitet. Zum Leidwesen meiner Nachbarn benötigt dieses Instrument viel mehr Zuwendung als der Tanz.
Zu Tanzen begann ich in der Volksschule, mit sieben Jahren. Willi Farkas hat uns mit viel Geduld die einfacheren Tänze der Volkstanzgruppe Virgonc beigebracht, die er selbst von Kondora István und Horváth János (Gedi) erlernt hatte. Das waren wahrscheinlich meine schönsten Jahre des Volkstanzens... Als Teenager traf man sich nach den Proben im Gasthaus in Unterwart und stattete der Discostraße in Oberwart noch einen Besuch ab. Seit 1999 fuhren wir regelmäßig für ein Wochenende nach Pécs zum *Határon Túli Magyarok Fesztiválja* oder nach Siebenbürgen zu Tanzcamps. Durch die unzähligen Auftritte im In- und Ausland knüpften wir Bekanntschaften, und aus den Bekanntschaften wurden Freundschaften, die noch immer bestehen.

Mein Herz schlägt aber nicht nur für den ungarischen Volkstanz: In bestimmten Phasen meines Lebens waren es auch Tänze anderer Völker, die mich begeisterten. Lange besuchte ich Tanzkurse für lateinamerikanische Tänze und als ich meine Diplomarbeit schrieb, besuchte ich die Tanzproben der Volkstanzgruppe in Buchschachen. Sehr lange war ich leidenschaftliche Anhängerin der Zumba-Bewegung und seit einigen Jahren stelle ich Polonaisen für Maturabälle zusammen.
Eigentlich kann ich sagen, dass ich schon mein ganzes Leben lang tanze und hoffe, dass dies auch so bleibt.

Warum ist dieser Kurs so wichtig? Was wird den Kindern nur hier geboten?

Die Zeiten ändern sich rasant. Noch vor 50 Jahren wuchs ein Kind größtenteils in der Natur auf, lernte seine ersten Schritte auf der Wiese und übte seinen Gleichgewichtssinn und seine Geschicklichkeit, indem es auf Bäume kletterte. Heute sieht man bei fast jedem Haus

einen Spielplatz und einen Swimmingpool. Es ist also nicht mehr nötig, sich mit anderen Kindern zu treffen. Zu Hause gibt es alles was das Herz begehrt. So bleiben neben Koordination und Kondition auch die sozialen Kompetenzen auf der Strecke. Dies alles wird im Volkstanzunterricht spielerisch erlernt. Volkstanzen ist nicht nur etwas für Mädchen, sondern auch Burschen mit zwei linken Füßen und fehlendem Rhythmusgefühl sollten tanzen. Beides kann erlernt werden und wir wissen ja, dass man auch zum Fußballspielen nicht nur Kondition, sondern auch Rhythmusgefühl braucht.
Weiters ist es für mich wichtig, die Kultur der Burgenlandungarn nicht in Vergessenheit geraten zu lassen. Hierzu gehört natürlich neben Musik und Bewegung auch die Sprache, da der Volkstanzunterricht in ungarischer Sprache abgehalten wird. Immer wieder kommen Kinder zum Volkstanzunterricht, deren Eltern zwar Ungarisch sprechen, sie selbst aber nicht mehr. Dann fühle ich mich berufen, neben dem Tanzunterricht auch das Vermitteln der Sprache miteinfließen zu lassen. Dies geschieht ebenfalls spielerisch, mit Hilfe von Auszählreimen oder Kinderliedern.

Woran merkst du, dass der Kurs gerne besucht wird?

Der Aufwand, sein Kind regelmäßig jeden Donnerstag pünktlich zur Tanzprobe zu bringen, zeigt die hohe Bereitschaft der Eltern, und dass sie es gerne machen. Bei den Kursteilnehmerinnen und Kursteilnehmern merke ich oft, dass sie sich Gedanken machen, bevor sie zur Probe kommen und sich darauf vorbereiten. Die Mädchen und Buben bringen mir manchmal selbstgemachte Bilder oder kleine Basteleien mit und Annuska versorgt die Gruppe regelmäßig mit Süßigkeiten.
Leider kommt dann irgendwann die Zeit, wo die Kinder nicht mehr zum Volkstanz kommen. Meist mit 9-10 Jahren, wenn sie die Volksschule verlassen. Dann liegen die Prioritäten woanders und es bleibt immer weniger Zeit zum Tanzen. Es zu schaffen, dass auch Jugendliche Freude am Volkstanz haben, das ist eines meiner Ziele. Daran muss ich noch arbeiten.

Die Kindervolkstanzgruppe tritt sowohl im In- als auch im Ausland auf. Warum sind diese Anlässe für die Kinder wichtig?

Die meisten Darbietungen der *Kindervolkstanzgruppe* finden in Unterwart bzw. Oberwart statt. Wir treten regelmäßig bei Veranstaltungen des Kulturvereines auf. Seit einigen Jahren hat sich der *Kindertag* sehr bewährt. Dieser bietet nämlich immer die gute Gelegenheit, zu zei-

gen, was die Kinder während des Jahres gelernt und geleistet haben. Auf jeden Fall ist unsere Teilnahme am *Tag der ungarischen Kultur* im Jänner 2014 in Budapest hervorzuheben. Schon die lange Busfahrt war für viele Kinder das Highlight der Reise und im schönen Ambiente des Corinthia Hotels zu tanzen war ebenfalls eine Ehre.
Auftritte sind deswegen wichtig, weil die Mädchen und Buben so an Selbstsicherheit gewinnen. Schließlich ist es nicht jedermanns Sache, auf einer Bühne zu stehen. Doch gemeinsam in der Gruppe ist diese Herausforderung dann meistens für alle gut zu meistern.

Kannst du dich an ein besonderes Erlebnis aus deiner bisherigen Zeit als Kursleiterin erinnern?

Denkwürdige Erlebnisse kann ich viele aufzählen. Jede Probe ist ein Geschenk für mich. Es kann vorkommen, dass ich nach acht Stunden Unterricht in der Schule dann noch Tanzunterricht in Unterwart abhalte. Der Gedanke, sich noch drei Stunden im kalten Proberaum in der Unterwarter Alten Schule bewegen zu müssen, ist nicht immer der Schönste. Doch das Vertrauen, der Ehrgeiz und der Spaß, den die Kinder beim Tanzen haben, lassen meine Müdigkeit und den Stress verschwinden.
Besonders schön finde ich es, die Entwicklung der Kinder zu beobachten – sowohl körperlich als auch mental. So werden aus zwei linken Beinen nach einigen Wochen ein linkes und ein rechtes. Völlig introvertierte Kinder haben Spaß am Singen und freunden sich mit anderen Kindern an. Bei mir im Unterricht wird keiner ausgeschlossen, die Kinder akzeptieren einander so wie sie sind und helfen einander, wo sie können. Diese Erlebnisse sind ergreifend.

Was ich noch ergreifend finde ist, wenn Kinder ehemaliger Tänzerinnen und Tänzer zum Unterricht kommen. Ich erkenne dann nicht nur bei den Kindern, sondern auch bei deren Eltern das Funkeln in den Augen

Magyar nyelvtanfolyam népiskolásoknak

A burgenlandi magyar népcsoporthoz tartozó gyermekek nagy részének kevés alkalma adódik a magyar nyelv hétköznapi használatára. Ezért kezdeményezett a BMKE 2004-ben egy olyan tanfolyamot, amely rendszeres foglalkozást kínál a népiskolás korosztály számára a meglévő ismeretek elmélyítésére és az iskolában tanultak gyakorlására. Ez a tanfolyam célszerű kiegészítése az iskolai magyaróráknak, mivel a tananyagot kötetlenebb formában, gyakorlati példákkal ismétlik át. Jelenleg heti egy alkalommal Böcskör Sarah foglalkozik a diákokkal.

Beszélgetés Böcskör Sarahval

Mikor kerültél kapcsolatba a magyar nyelvvel?

Felsőőrben születtem és nőttem fel, gyermekkorom óta élvezem a kétnyelvűség előnyeit, mert édesanyám Magyarországról származik. Nagy örömmel gondolok vissza a soproni nagymamámnál töltött időkre. Amikor tehettem, meglátogattam őt. Ott mindig csak magyarul beszéltünk. Később a Felsőőri Kétnyelvű Szövetségi Gimnáziumba jártam. Ezenkívül egy szombathelyi kosárlabdacsapatban játszottam. Tehát a magyar nyelvnek nagy szerepe volt és van az életemben.

Miért fontos ez a foglalkozás az iskolások számára?

Itt a tanulók játékosabb, kötetlenebb formában tanulnak magyarul, nincs rajtuk az iskolai nyomás. Ezért nagyobb érdeklődéssel fogadják be a nyelvi anyagot.

Miben nyilvánul meg, hogy kedvelik ezt a foglalkozást?

Valóban azt mesélik a szülők, hogy a diákok nagyon várják a foglalkozásokat. Ők az iskolai magyarórán is a legjobbak közé tartoznak.

De nagyszerűnek találom a gyermekek reakcióját is. Őszinték és nem szépítik meg a dolgokat. Ha éppen nincs kedvük a munkalapokkal dolgozni, azonnal jelzik. Ezért mindig jól felkészülve jövök az órára, hogyha spontán döntésre kerül a sor, más jellegű feladatokat tudjak nekik adni. Gyakran inkább kreatív dolgokra vágynak, de arra is volt példa, hogy tesztet akartak írni.

Volt-e valamilyen kedves élményed a tanfolyam során?

Nehéz lenne egy-egy történetet kiemelni, hiszen minden egyes óra vidám hangulatban zajlik. A karácsonyi, farsangi és húsvéti foglalkozások különös élményt nyújtanak.

Ungarische Sprachübungen für Volksschüler

Da viele Kinder von Angehörigen der ungarischen Volksgruppe im Burgenland relativ wenige Möglichkeiten haben, die ungarische Sprache im täglichen Sprachgebrauch zu üben, wurde die Idee entwickelt, einen Kurs anzubieten, bei dem die in der Schule gelernten Sprachkenntnisse vertieft und angewendet werden können. Der Kurs wird vom Burgenländisch-Ungarischen Kulturverein nun seit dem Jahr 2004 angeboten. Dies stellt eine wertvolle Ergänzung zum Ungarischunterricht in der Schule dar, die Inhalte werden spielerisch und mithilfe praktischer Übungen vermittelt. Geleitet wird der Kurs derzeit von Sarah Böcskör und findet einmal wöchentlich statt.

Gespräch mit Sarah Böcskör

Welchen Bezug hast du zur ungarischen Sprache?

Ich durfte bereits in meiner Kindheit die Vorzüge der Zweisprachigkeit genießen, da ich hier in Oberwart aufwuchs und meine Mutter gebürtige Ungarin ist. Besonders gerne erinnere ich mich jedoch an meine Zeit bei meiner Oma in Sopron zurück, die ich so oft wie möglich besuchte. Hier konnte ich mich natürlich nur in ungarischer Sprache verständigen.

Später ging ich dann in das Zweisprachige Bundesgymnasium Oberwart, wo ich auch die Matura ablegte. Nebenher war ich außerdem bei einem Basketballverein in Szombathely aktiv. Somit spielte und spielt Ungarisch eine sehr große Rolle in meinem Leben.

Warum ist dieser Kurs für die Kinder so wichtig? Was wird ihnen nur hier geboten?

Die Kinder können in diesem Kurs spielerisch die Sprache erlernen. Es gibt keinen Zwang, keinen „schulischen Druck". Und genau dieser Zugang soll ihre Freude und ihr Interesse an der Sprache steigern.

Woran merkst du, dass der Kurs gerne besucht wird?

Tatsächlich berichten mir die Eltern, dass sich die Schülerinnen und Schüler stets sehr auf die Einheiten freuen. Außerdem zählen sie auch in der Schule zu den Besten im Ungarischunterricht. Besonders toll finde ich aber das Feedback der Kinder selbst. Denn sie würden nie etwas verheimlichen oder schönreden. Wenn sie gerade keine Lust auf ein Arbeitsblatt haben, dann teilen sie das sofort mit. Somit versuche ich, immer gut vorbereitet zu sein, um spontan entscheiden zu können. Oft wollen sie lieber kreativ arbeiten, aber sie äußerten sogar schon einmal den Wunsch nach einem schriftlichen Test.

Kannst du dich an ein besonderes Erlebnis aus deiner bisherigen Zeit als Kursleiterin erinnern?

Es fällt mir sehr schwer, einzelne Erlebnisse herauszupicken, da wir in jeder Einheit eine lustige Zeit miteinander verbringen. Die Weihnachts-, Faschings- und Osterstunden waren natürlich etwas außergewöhnlicher.

Szélforgók Gyemek Népzenei Együttes

Már régóta hiányzott egy olyan burgenlandi együttes, amely magyar népzenét, a magyarnyelvű régiók hagyományos zenéjét játssza. Ezen oknál fogva 2014-ben elkezdődött a népzenei oktatás a BMKE-nél. Három éven keresztül Őriszigeten zajlott a tanítás, 2017 januártól Felsőőrben, a BMKE termeiben gyakorolnak a zenészek. Kezdettől fogva Földesi Rózsa és János vezetik a tanfolyamot. A házaspár Burgenlandban számos népzenei kutatást végzett, majd publikálta is azok eredményeit. A heti oktatáson kívül tavasszal és ősszel a népzenei műhely keretében kétnapos intenzív foglalkozást tartanak, ahol Kertész Gyula és Gaál Károly gyűjteménye alapján eredeti burgenlandi magyar népzenével ismerkednek meg a résztvevők. A generációk együttlétét eredményezi, amikor a felnőttek és a gyermekek egyaránt részt vesznek az oktatásban. Rövid időn belül aztán két együttes is alakult a növendékekből: a *Csörge* és a *Szélforgók*. Az első felnőtt, a második gyermek és ifjúsági zenészekből áll. Ezzel életet leheltek a tradicionális burgenlandi zenekultúrába. Számos meghívás bizonyítja, hogy a kis zenészeket tetszéssel fogadja a közönség, fellépéseik során nagy sikert aratnak.

Beszélgetés Zsótér Irisszel, a projekt indítványozójával

Hogy született meg az ötlet, hogy népzeneoktatást szerveztek?

2014 tavaszán a Szombathelyi Bartók Béla Zeneiskola növendékei koncertet adtak a BMKE székházában. Ez az élmény néhány hallgatóban lelkesedést váltott ki a népi hangszereken való zenélés iránt és jelezték is tanulási szándékukat. Rövidesen aztán beindult a tanfolyam, amelyre gyermekek és felnőttek is jelentkeztek. Ettől kezdve heti egy alkalommal érkezik hozzánk Földesi Rózsa és Földesi János, hogy a csoportot, amelynek létszáma időközben 20 főre emelkedett, oktassák. Az eredeti magyar népzene elsajátítása vokális vagy hangszeres – hegedű, brácsa, nagybőgő, cselló, ütőgardon, duda illetve tambura – oktatás során történik.

Hogyan alakult meg a Szélforgók Együttes?

2015 nyarán Kőszegen, a *Boglya népzenei táborban* alakult meg a *Szélforgók Együttes*. A BMKE népzeneoktatásán részt vett gyermekek már olyan szintre fejlődtek, hogy önállóan, felnőtt zenészek nélkül is elő tudták adni a tanult darabokat. Kezdetben a *Ventilátor* nevet választották, mert a nagy hőségben csak ventilátorral tudtak gyakorolni. Ma már a magyarosabb *Szélforgók* nevet viselik.

Fontos szerepe van az életedben a zenének? Tanultál gyermekkorodban hagszeren játszani?

A zene általában mindig jelen volt az életemben. Sajnos nem vagyok olyan muzsikus, mint egykor a nagyapám, aki hegedűn és harmonikán játszott, mert gyermekkoromban keveset foglalkoztam zenével: iskolásként kezdtem furulyázni és énekeltem a kórusban. Tinédzser koromtól fogva az *Őriszigeti Magyar Néptáncegyüttes* tagjaként nagy hatással volt rám a magyar népzene, hiszen sok éven keresztül lehetőségem volt megismerni számos magyar nyelvű vidék kultúráját és kiváló oktatásban részesültem a szaktanárok által a tánctáborok és a továbbképzések során. A magyar hagyományok iránti szeretetemet a családommal együtt őrzöm és gyermekeimnek továbbadom. Felnőtt fejjel próbálom a zenei ismereteket pótolni, így már három éve nagybőgőn játszom egyesületünk *Csörge Népzenei Együttesében*. A *Csörge* többi tagjával együtt rajongok a magyar népzenéért.

Miért fontos a gyermekeknek az együttzenélés?

Időközben a *Szélforgók Együttes* tagjai életének természetes eleme lett a magyar népzene. Nagyszerű dolognak tartják a közös zenélést, lelkesedéssel és nagy lendülettel dolgoznak. Örömmel vesznek részt a heti próbákon és mint érintett szülő igazolhatom, hogy az ottho-

ni gyakorlásra sem kell őket kényszeríteni. Ennek egyik oka talán, hogy a magyar dallamok meglehetősen fülbemászóak. A rendszeres egyesületi próbákon kívül is találkoznak néha, hogy együtt zenéljenek. Különféle kulturális rendezvényen képviselik népcsoportunkat, és ami még sokkal fontosabb: bensőségesebben, természetes módon sajátítják el a magyar népdalkincset, és ezáltal nagyszüleink zenéje a következő generációban, a gyermekeinkben él tovább. És az a generáció, amely tudatában van saját gyökereivel, hagyományaival és kultúrájával, reményt ad a burgenlandi magyar népcsoport fennmaradására.

Beszélgetés Földesi Jánossal

Milyen hangszereken játszatok feleségeddel Rózsával? Már gyermekkorotokban is zenéltetek?

Mindketten gyerekkorunk óta zenélünk. Rózsa Nagykanizsán, én pedig Kisújszálláson ének-zenei általános iskolát kezdtünk 6 évesen. Kodály kezdeményezésére a 70-es évek elején, heti 5 órában kísérleti jelleggel indult el ez a képzési forma. Ennek vagyunk mi „áldozatai", hála Istennek! Furulyán tanultunk egy-két évet, majd választhattunk hangszert. Erre egyébként a citera sokkal jobb lett volna, mert nem fogja be a gyerek száját, mellette tud énekelni. Mi már így kezdjük, ha jön hozzánk fiatal, a zenét szerető, de még zeneileg fejlesztésre szoruló növendék. Ha jól megtanul citerázni, „bőgősnek már biztos jó lesz!" A zenei általános iskola legfontosabb eredménye a zene szeretetére nevelés, a hallásfejlesztés, a kottaolvasás készség szintű elsajátítása volt, sok más mellett. Ezután hangszereket választhattunk. Rózsa hegedűlt és meg is maradt mellette. Persze még hozzá jött a zongora, amikor a tanárképzőre felvételizett. Nekem a zongora után a trombita lett a hangszerem, citeráztam és énekeltem a helyi Tuka Zsigmond által vezetett citerazenekarban.

Basszusgitáros-énekes voltam a helyi rock zenekarban (hallás után vettük át a számokat a Szabad Európa Rádióból), majd magánének szakra jelentkeztem Debrecenbe. Nem vettek fel, de jól tették, mert akkor nem ismernétek… Szombathelyen az első táncházban teljesen megfogott a hangzás, a széki zene, és akkor döntöttem el, hogy ezzel fogok foglalkozni. 1984-et írtak ekkor. Ki volt a prímás? Persze, hogy Rózsa! Ezután minden erőmmel szolgálom az Ő tehetségét. Rózsa a hegedűből kiindulva játszik minden olyan hangszeren, amin húr van, de tekerőn és harmonikán is. Nekem jutott az „ilyen még nincs, tanuld meg” szerep a zenekarban. A legkeservesebb a duda, koboz, töröksíp, brácsa (4 húros), annál könnyebben megy a kontra, a cselló, a dob, a gardon. A bőgő meg az én világom! Első a családunk, második a népzene. Mellesleg: az egész családunk népzenél… „Vannak még zenék, de a magyar népzene az szent!” – mondta egy atya ismerősöm.

Miért fontos, hogy már gyermekkorban kezdjünk hangszeren játszani?

A zene olyan agyi területeket vesz igénybe, amit más nem. Ezért az anya éneke, a gyerek zenei környezete meghatározó. Amikor Kodályt megkérdezték erről, azt válaszolta: „Mi teljes embereket akarunk nevelni, és ez zene nélkül elképzelhetetlen.” Pontosság, fegyelem, alkalmazkodás, áldozat a közösségért, kitartás, szorgalom, gyakorlás, érzelem, intuíció, megérzés a döntéseknél, improvizáció, tolerancia… mind-mind az élethez nélkülözhetetlen dolgok. Mind megadja a zene. Figyeljük meg egyre sivárabb érzelem nélküli világunkat! Figyeljük meg azokat, akik valamilyen zenei közösséghez tartoznak! Figyeljük meg az életpályájukat, a családjukat! Százával vannak tanítványaink, akik sikeresek, boldogok és nem fontos, hogy a zenében. Ezért szívünk ügye a gyerekek zenei nevelése.

Milyen módszerrel oktattok a BMKE-nél? Tanítványaitok kottából tanulnak vagy hallás után? Mivel motiváljátok őket?

A módszerünk Ausztriában sajátos, de semmiben nem különbözik a 20 éve kialakult, a szombathelyi Zeneiskolában kipróbált és elég jól bevált módszernél. Kézből átadva, hallás után kezdjük a tanítást. Először csak minket kell utánozni. Megtanítjuk a vonózást, a hangsúlyozást, egyszerű kottázással kezdjük a kottaolvasást a 2. és 3. év során. Kb. a 6-dik év végére kell eljutniuk oda, hogy bármilyen hallott népzenét meg tudjanak tanulni, le tudjanak venni. Ekkorra már az eredeti adatközlőt is le fogják tudni játszani.
Szigeten nagyon fontos a helyi anyag tanítása. Ezzel kezdtük el, egyszerűbb dallamokkal, egyszerű kísérettel. Az érzelmi szál, az a fajta érzékenységük a zene iránt, ami az őseik dalaihoz fűzi őket, megkétszerezi a szorgalmukat és tehetségüket. Hatalmas szorgalommal és alázattal állnak a munkához és ez számunkra nagyon megtisztelő. Ez egy óriási motiváció. A másik motiváció, a közönség és a siker. Minél jobbak lesznek, minél többet játszanak közönség előtt, annál motiváltabbak lesznek és éheznek arra a sikerre, amiről 2-3 évvel ezelőtt nem is álmodtak. Ilyet lehet eredeti magyar népzenével?! Ők tulajdonképpen a mi 30 évvel ezelőtti utunkat kezdik most, és egyben folytatják és újjáélesztik a hagyományt.

Amikor 1987-ben először zenéltünk Strassbourgban, a főtéren 300-400 ember állt meg, majd este a koncerten és a táncműsoron több ezren hallották, akkor éreztük meg, hogy ez a zene önmagában a világon bárhol megállja a helyét, mert egyszerű és nagyszerű. Őseidet képviselni és zenéjüket megmutatni mindenkinek. Ez óriási erőt és szorgalmat ad, adott nekünk is. Egy pillanatig sem kételkedtünk, hogy ez a jó út.
Hogy mivel motiváljuk a tanítványokat? Ezek szerintem emberi dolgok, a hétköznapi kemény munka közben néhány jó szó, kicsi vidámság, néhány megmérettetés, közösségi program, buli, példamutatás… lehetne sorolni.

Felidéznél egy különösen vidám élményt a BMKE-nél folytatott népzeneoktatás során?

Az egyik legvidámabb történet a *Ventilátor* zenekaré, akik ma *Szélforgókra* magyarosodtak. Olyan irtózatos meleg volt abban a teremben, ahol ezek a picikék próbáltak, hogy meg lehetett sülni. Vettem egy nagy teljesítményű ventilátort, csak úgy tudtuk folytatni a tanulást. Amikor hívtam őket zenélni, csak ennyit kiáltottam: ventilátor! És már jöttek is.

Kindervolksmusikgruppe Szélforgók

Lange Zeit fehlte dem Burgenland etwas Wesentliches: Es gab keine Musikgruppe, die sich der ungarischen Volksmusik, der traditionellen Musik der ungarischsprachigen Regionen, widmete. Um dies zu ändern, wurde im Frühjahr 2014 der ungarische Volksmusikunterricht ins Leben gerufen. Dieser wird seither vom Musikerehepaar Rózsa und János Földesi aus Szombathely geleitet, welches im Burgenland die ungarische Volksmusik in zahlreichen Feldforschungen studiert und auch in Publikationen veröffentlicht hat. Während den ersten drei Jahren fanden die Unterrichtsstunden in Siget in der Wart statt, seit Beginn des Jahres 2017 wird im Vereinslokal des BUKV geübt. Im Frühling und im Herbst gibt es zusätzlich Intensiv-Workshops. Vermittelt wird authentische, burgenländisch-ungarische Volksmusik, basierend auf den Sammlungen von Gyula Kertész und Károly Gaál. Dabei entsteht ein Miteinander der Generationen, da am Unterricht Erwachsene ebenso wie Kinder teilnehmen. Aus all dem entwickelten sich bereits nach kurzer Zeit sogar zwei Musikgruppen: *Csörge* und *Szélforgók*. Erstere ist die Musikgruppe der Erwachsenen, zweitere besteht ausschließlich aus jungen Musikerinnen und Musikern.

So wurde nun der traditionellen Musikkultur im Burgenland wieder neues Leben eingehaucht. Dass dies dem Publikum auch gefällt, zeigen regelmäßige vereinsinterne Auftritte sowie Einladungen zu unterschiedlichen Veranstaltungen und Wettbewerben, wo die Nachwuchsmusikerinnen und -musiker aufspielen und ihr Können zeigen dürfen.

Gespräch mit Iris Zsótér, der Initiatorin des Projektes

Wie kam es zu der Idee, Volksmusikunterricht anzubieten?

Im Frühjahr 2014 gaben die Schülerinnen und Schüler der Musikschule Béla Bartók aus Szombathely ein Konzert im Vereinslokal

des Burgenländisch-Ungarischen Kulturvereins. Dabei präsentierten Kinder ihr Können und weckten bei dem einen oder anderen Zuhörer den Wunsch, ebenfalls diese Art von Musik erlernen zu wollen. Kurze Zeit darauf formierte sich ein Kurs, bei dem sowohl Kinder als auch Erwachsene mitmachten. Die Eheleute Rózsa und János Földesi kommen seitdem einmal pro Woche, um die inzwischen auf zwanzig Kursteilnehmerinnen und Kursteilnehmer angewachsene Gruppe zu unterrichten. Vermittelt wird original ungarisches Volksliedgut, welches sowohl vokal als auch auf den Instrumenten Geige, Bratsche, Kontrabass, Cello, Schlaggardon, Dudelsack sowie Tamburizza erlernt wird.

Wie ist die Volksmusikgruppe Szélforgók entstanden?

Im Sommer 2015 bildete sich im Rahmen des Feriencamps der ungarischen Volksmusikgruppe Boglya in Kőszeg die *Kindervolksmusikgruppe Szélforgók* heraus. Die Kinder des Volksmusikkurses waren inzwischen soweit eigenständig geworden, dass sie bereits ohne Hilfe von Erwachsenen die erlernten Stücke präsentieren konnten. Bei der Namensgebung fungierte in der ersten Zeit „Ventilátor" als Gruppenname, da die Kinder in Kőszeg in jenem äußerst heißen Sommer stets in einem mit Ventilator ausgestatteten Zimmer unterrichtet wurden. Heuer einigte man sich auf die ungarische Version „Szélforgók" (Windräder, Windspiele) als Bezeichnung für die Kindervolksmusikgruppe.

Spielt die Musik in deinem Leben eine wichtige Rolle? Hast du als Kind ein Instrument gelernt?

Generell gesagt: Ja, Musik ist in meinem Leben an und für sich stets präsent. Leider bin ich kein Musikant wie mein Großvater, der Geige und Harmonika spielte, es einst war, da der Zugang zur Musik in meiner Kindheit ziemlich bescheiden ausfiel: Dieser begann mit Flöten-

spielen und Chorsingen in meiner Schulzeit. Natürlich prägte mich ab dem Teenageralter die *Ungarische Volkstanzgruppe Siget in der Wart* hinsichtlich ungarischer Volksmusik, wo ich über Jahre die verschiedenen ungarisch-sprachigen Kulturregionen kennenlernen konnte und durch professionellen Unterricht von ausgezeichneten Lehrern oder bei unterschiedlichen Tanzlagern und Fortbildungen ausgiebig lernen konnte. Und die Liebe zum ungarischen Brauchtum praktiziere ich nun auch in meiner Familie und gebe sie an meine Kinder weiter.
Erst jetzt im Erwachsenenalter versuche ich frühere Versäumnisse in Bezug auf das Musizieren aufzuholen, und so bin ich nun seit drei Jahren die Kontrabassspielerin unserer vereinseigenen *Volksmusikgruppe Csörge*. Gemeinsam mit den anderen Mitgliedern von *Csörge* teile ich die Leidenschaft zur ungarischen Volksmusik.

Warum ist das gemeinsame Musizieren für die Kinder wichtig?

Für die Mitglieder der Gruppe *Szélforgók* ist die ungarische Volksmusik inzwischen ein Teil ihrer selbst geworden. Sie sehen das gemeinsame Musizieren als eine schöne Sache und so sind sie mit Begeisterung und viel Elan am Schaffen. Man sieht ihre Freude bei den wöchentlichen Proben und als Elternteil kann ich bestätigen, dass das Üben zuhause ebenfalls ganz zwanglos stattfindet.
Dies mag wohl auch darin begründet sein, dass die ungarischen Melodien leicht ins Ohr gehen. Zudem verabreden sich die Kinder außerhalb der vereinsinternen Proben gelegentlich zum gemeinsamen Musizieren. Sie vertreten unsere Volksgruppe bei unterschiedlichen kulturellen Veranstaltungen und was noch viel wichtiger ist: Sie verinnerlichen das Erlernte, nehmen das ungarische Volksliedgut ganz natürlich an und so lebt die Musik und Tradition unserer Großeltern in unseren Kindern weiter. Und eine Generation, die sich ihrer Herkunft, Tradition und Kultur bewusst ist, gibt Hoffnung für das Weiterbestehen der ungarischen Volksgruppe im Burgenland.

Gespräch mit János Földesi

Welche Instrumente spielen Rózsa und du? Habt ihr auch schon als Kinder musiziert?

Wir musizieren beide bereits seit unserer Kindheit. Rózsa und ich besuchten Grundschulen mit Musikschwerpunkt, sie in Nagykanizsa und ich in Kisújszállás. Zu Beginn der 70er-Jahre startete auf Initiative von Kodály ein Schulversuch, mit wöchentlich fünf Musikstunden. Wir waren diejenigen, die davon profitieren durften – Gott sei Dank! Zuerst fingen wir für ein, zwei Jahre Flötenspielen zu lernen an, danach durften wir uns ein Instrument aussuchen. Besser ist es aber, mit der Zither als erstes Instrument anzufangen, da diese es zulässt, dass die Kinder während dem Spielen auch singen können. Daher beginnen wir unseren Unterricht, wenn junge Musikbegeisterte zu uns kommen, mit diesem Instrument. Beherrscht einer die Zither gut, wird aus ihm auch ein guter Kontrabassspieler.

Die wichtigsten Erfolge der musikalischen Grundschule waren die Erziehung zur Musikliebe, die Schärfung des Gehörs, Notenlesen zu können und vieles mehr. Als wir unsere Instrumente auswählen durften, entschied sich Rózsa für die Geige. Bei diesem Instrument ist sie auch geblieben. Natürlich musste sie später, als sie an der Pädagogischen Hochschule aufgenommen wurde, auch das Klavierspielen erlernen. Mein Instrument wurde nach dem Klavier die Trompete, außerdem eignete ich mir das Zitherspiel an und sang in einer Zithergruppe, die von Zsigmond Tuka geleitet wurde.

In der ortseigenen Rockband war ich Bassgitarrist und Sänger (wir brachten uns die Nummern, die im Szabad Európa Radio liefen nach Gehör sebst bei), später bewarb ich mich für das Fach Gesang in Debrecen. Dort wurde ich nicht aufgenommen, aber das ist gut so, denn sonst hätte sich alles anders entwickelt... Beim ersten Tanzhaus in Szombathely nahm mich die Stimmung, die Musik der Székler, total gefangen. Da entschied ich mich dazu, mich damit zu beschäftigen.

Das war im Jahr 1984. Und wer spielte die erste Geige? Natürlich Rózsa! Seither unterstütze ich sie mit all meiner Energie. Rózsa kann – von der Violine ausgehend – alle Saiteninstrumente spielen, aber auch Drehleiher und Harmonika. Ich erhielt die „Das fehlt uns noch, lern‘ das!”-Rolle in der Musikgruppe. Am schwierigsten gestaltete sich die Erfüllung dieser Aufgabe bei Dudelsack, Kurzhalslaute, türkischer Flöte und 4-saitiger Bratsche. Umso einfacher aber bei Kontrabass, Cello, Schlagzeug und Schlaggordon. Der Bass jedoch ist meine Welt! Das wichtigste ist uns die Familie, an zweiter Stelle kommt die Volksmusik. Übrigens: Unsere ganze Familie macht Volksmusik... „Es gibt noch andere Musik, aber die ungarische Volksmusik ist heilig!”, sagte einmal ein mir gut bekannter Pfarrer.

Wieso ist es wichtig, dass schon im Kindesalter mit dem Erlernen eines Instrumentes begonnen wird?

Die Musik wirkt auf wichtige Gehirnregionen. Daher sind der Gesang der Mutter und das musikalische Umfeld des Kindes entscheidende Faktoren. Als Kodály einst darauf angesprochen wurde, sagte er: „Wir wollen ganze Menschen erziehen, das ist ohne Musik unvorstellbar.”
Pünktlichkeit, Disziplin, Anpassungsfähigkeit, Gemeinschaftssinn, Durchhaltevermögen, Sorgfalt, Gefühl, Intuition, ein gutes Bauchgefühl, Improvisation, Toleranz... sind für das Leben unverzichtbare Dinge. All das lernt man durch das Musizieren. Sehen wir uns die immer gefühlloser werdende Welt an und vergleichen wir das mit dem Lebensstil jener Menschen, die gemeinsam Musik machen! Zahlreiche unserer Schüler sind heute erfolgreiche und glückliche Menschen. Daher ist die musikalische Erziehung der Kinder unsere Herzensangelegenheit.

Welche Methode wendet ihr bei eurem Unterricht an?

Wir verwenden in Österreich eine besondere Methode, die sich aber nicht von der unterscheidet, die wir während 20 Jahren Unterrichts an der Szombathelyer Musikschule entwickelt haben und die sich

bewährt hat. Wir beginnen immer mit dem Spielen nach Gehör. Zuerst spielen die Schüler uns nach. Gelehrt wird das richtige Streichen, die Betonung. Das Notenlesen wird anhand einfacher Notation im 2. oder 3. Lehrjahr erlernt. Ungefähr bis zum Ende des 6. Lehrjahres müssen die Schüler an dem Punkt angelangt sein, an dem sie jedes Volksmusikstück nachspielen können.

In Siget spielt das Erlernen des örtlichen Liedgutes eine große Rolle. Wir beginnen damit, mit einfachen Liedern und einfacher Begleitung. Die emotionale Verbundenheit mit den Liedern der Vorfahren steigert Sorgfalt und Talent. Die Schülerinnen und Schüler machen sich mit unglaublicher Sorgsamkeit und Hingabe an die Arbeit. Da ist eine große Wertschätzung vorhanden, und eine große Motivation. Ein weiterer Antrieb sind das Publikum und der Erfolg. Je besser die Schülerinnen und Schüler werden, umso mehr spielen sie auch vor Publikum. Damit wächst auch die Motivation, einen erfolgreichen Auftritt hinzulegen, wovon sie zwei oder drei Jahre früher noch nicht einmal geträumt hätten. Das alles ist mit traditioneller ungarischer Volksmusik möglich. Die Kinder beginnen im Prinzip den Weg, den wir selber vor 30 Jahren auch zu beschreiten begonnen haben. Sie setzen die Tradition fort, beleben sie neu.

Als wir im Jahr 1987 das erste Mal in Strassbourg auf der Straße musizierten, blieben am Hauptplatz 300 bis 400 Menschen stehen. Abends besuchten mehrere tausend Menschen unser Konzert – da fühlten wir, dass diese Musik überall auf der Welt ihren Platz hat und anerkannt wird, weil sie besonders und großartig ist. Die Musik der Vorfahren zu vertreten und zu verbreiten ist einzigartig. Das gibt große Kraft. Wir haben keinen Moment lang daran gezweifelt, dass dies der richtige Weg ist.

Wie wir unsere Schülerinnen und Schüler motivieren? Ich denke, dass zwischendurch, während der harten Arbeit, ein paar nette Worte und Fröhlichkeit, die Teilnahme an Wettbewerben, gemeinsames Programm und Feiern oder das Vorzeigen interessanter Beispiele dazu zählen.

Gibt es ein besonderes Erlebnis, aus eurer bisherigen Zeit als Kursleiter?

Eine der lustigsten Geschichten ist die der Musikgruppe *Ventilátor*, die inzwischen in *Szélforgók* umbenannt wurde. Es war so unglaublich heiß in dem Raum, wo die Kleinen proben mussten, dass man dachte, man werde bei lebendigem Leibe gebraten. Daher habe ich einen großen Ventilator mit hoher Leistung gekauft, nur so konnten wir den Unterricht fortsetzen. Jedes Mal als ich die Kinder dann zum Unterricht holen wollte, rief ich einfach nur „Ventilátor" und schon kamen sie angelaufen.

A gyerekek mesélik...

Mir gefällt das Bücherausborgen. Gomba heißt auf Deutsch Pilz, den mag ich.
Gregor, 4 Jahre

Ich mag, dass wir für die Schularbeiten üben, aber auch oft tolle Sachen unternehmen, wie zum Beispiel Eis essen gehen.
Angelina, 9 Jahre

Szeretek táncolni, ki akartam próbálni a táncot és szeretem, hogy senkit sem nevetünk ki.
Liza, 8 Jahre

Mir gefällt das Tanzen, Singen und die lustigen Spiele. Am besten sind aber die Auftritte.
Sarah, 6 Jahre

Jó zenélni. A nagybőgőt azért választottam, mert nagy, de könnyebb játszani rajt mint a hegedűn. A táborban is sokat tanultunk.
Olivér, 9 Jahre

Kedvenc tánclépésem a ti-ti-tá.
Eleonora, 7 Jahre

Ich mag, dass wir meistens für die Schule üben und vor allem aber die lustigen Spiele.
Elena, 10 Jahre

A hegedűn nagyon szép dalokat lehet játszani. Legjobban az Ördöngösfüzesi muzsikában az elődal tetszik.
Hanna, 11 Jahre

Ich mag das Tanzen, weil es schön ist...
Rut, 6 Jahre

Die Kinder sagen...

Azért választottam a hegedűt, mert az egy szép hangszer.
Sokat nevetünk és mókázunk.
Dóra, 10 Jahre

Man kann tanzen lernen...
Isalie, 5 Jahre

Énekelni és táncolni szeretek... Meg akartam tanulni táncolni.
A kedvenc lépésem a csárdás.
Julianna, 8 Jahre

Ha szeretem a táncot, anyukám mondta, hogy mennem kell. Én szeretek táncolni. Csön-csön gyűrű a kedvenc játékom.
Dávid, 6 Jahre

Ich besuche den Kurs, weil ich noch besser ungarisch sprechen möchte und ich finde es super, dass wir immer Spaß haben.
Jonathan, 9 Jahre

Szüleim nagyon szeretik, ha táncolni megyek és én is...
Minden játékot szeretek.
Annuska, 6 Jahre

A cukros játék a kedvencem, anyukám is szeretné, hogy táncoljak.
Magdalena, 7 Jahre

Mir gefällt am besten, dass wir oft kreative Dinge machen.
Am meisten Spaß macht mir das Basteln.
Lara, 9 Jahre

Ki akartam próbálni az éneklést és nagyon tetszik. Kedvenc népdalom a Sárpilisi hegy alatt...
Liza, 8 Jahre

A Magyar gyermekóra kezdete 2001-ben
Die Anfänge der Ungarischen Kinderstunde im Jahr 2001

Anyák napja 2002-ben Alsóőrön
Muttertagsfeier im Jahr 2002 in Unterwart

Az első gyermekórák az egyesület új székházában
Die ersten Kinderstunden im neuen Vereinslokal

A gyermektánccsoport első foglalkozásai az alsóőri Öreg Iskolában
Die Anfänge der Kindervolkstanzgruppe in der Alten Schule Unterwart

Pásztorjátékpróba 2006-ban
Probe für das Hirtenspiel im Jahr 2006

Memóriajáték a Magyar gyermekórán
Jahreszeitenmemory in der Ungarischen Kinderstunde

A BMKE 40 éves jubileuma a városi parkban
40 Jahre Burgenländisch-Ungarischer Kulturverein im Stadtpark

Farsang a Magyar gyermekórán
Fasching in der Ungarischen Kinderstunde

A Magyar gyermekóra 5 éves jubileuma
Feier zum 5-jährigen Jubiläum der Ungarischen Kinderstunde

Zene és tánc a Magyar gyermekórán
Musik und Tanz in der Ungarischen Kinderstunde

A gyermektánccsoport 2008-ban
Die Kindervolkstanzgruppe im Jahr 2008

Előkészületek a fellépésre Bécsben
Bei den Vorbereitungen für einen Auftritt in Wien

A gyermeknéptánccsoport fellépése az Őriszigeti Magyar Néptáncegyüttes 15. jubileumi ünnepségén

Auftritt der Kindervolkstanzgruppe beim 15. Jubiläum der Volkstanzgruppe Siget in der Wart

Hagyományos pásztorjátékok 2008-ban
Ungarische Hirten- und Krippenspiele im Jahr 2008

Anyák napja Őriszigeten 2009-ben
Muttertagsfeier in Siget in der Wart im Jahr 2009

Bábszínház Domonkos Bélával
Puppentheater mit Béla Domonkos

Pásztorjátékok 2010-ben
Hirten- und Krippenspiele im Jahr 2010

A gyermeknéptánccsoport probál az alsóőri Öreg Iskolában
Probe der Kindervolkstanzgruppe in der Alten Schule Unterwart

Ejtőernyős labdajáték a Magyar gyermekórán
Schwungtuchspiele in der Ungarischen Kinderstunde

Europa nap a felsőőri parkban és az alsóőri Öreg Iskola előtt 2011-ben

Europatag im Oberwarter Stadtpark und in Unterwart vor der Alten Schule im Jahr 2011

Anyák napi ünnepség a Magyar gyermekórán
Muttertagsfeier der Ungarischen Kinderstunde

Az első Zeneovi foglalkozások az Gyakorló Óvodában
Die Anfänge der Ungarischen Musikstunde im Übungskindergarten

A gyermeknéptánccsoport az Egyesületek ünnepén 2012-ben
Die Kindervolkstanzgruppe beim „Fest der Vereine" im Jahr 2012

Húsvéti locsolás a Magyar gyermekórán 2012-ben
Locsolás in der Ungarischen Kinderstunde zu Ostern 2012

Oshima Hajime, a japán kutató vendégségben a gyermekórán
Der japanische Forscher Oshima Hajime zu Gast in der Kinderstunde

A gyermeknéptánccsoport évzáró ünnepsége 2012-ben
Jahresabschlussfest der Kindervolkstanzgruppe im Jahr 2012

Farsangi ünnepség a Zeneoviban 2013-ban
Faschingsfest der Ungarischen Musikstunde im Jahr 2013

Tojásírás Alsóőrben 2013-ban
Eierschreiben in Unterwart im Jahr 2013

A Magyar gyermekóra 15. jubileuma
Feier zum 15. Jubiläum der Ungarischen Kinderstunde

2001-ben (balra) és tízenkét évvel később (jobbra) 2013-ban
Damals 2001 (links) und zwölf Jahre später (rechts) im Jahr 2013

45 éves a Burgenlandi Magyar Kultúregyesület
45 Jahre Burgenländisch-Ungarischer Kulturverein

Farsangi ünnepség a Zeneoviban
Fasching in der Ungarischen Musikstunde

A gyermeknéptánccsoport az alsóőri sportünnepen és a zumba-fesztiválon

Die Kindervolkstanzgruppe beim Sportfest in Unterwart und beim Zumbafest

Anyák napi ünnepség 2014-ben Alsóőrben
Muttertagsfeier in Unterwart im Jahr 2014

Boldog

Őszi ünnepség a Zeneoviban
Herbstfest in der Ungarischen Musikstunde

Bevásárló éjszaka Felsőőrön 2015-ben
Lange Einkaufsnacht in Oberwart im Jahr 2015

Burgenländ. -
Ungarischer
Kulturverein

Gyermeknap Alsóőrben 2015-ben
Kindertag in Unterwart im Jahr 2015

Húsvét a Zeneoviban 2015-ben
Ostern 2015 in der Ungarischen Musikstunde

A Magyar gyermekóra résztvevői a Muzsikás csűr című műsorban 2015-ben
Die Ungarische Kinderstunde beim Musikantenstadl 2015

35 éves a Virgonc Néptánccsoport 2015-ben
35 Jahre Volkstanzgruppe Virgonc im Jahr 2015

Játék és barkácsolás a népiskolások tanfolyamán
Spielen und Basteln bei den Sprachübungen für Volksschüler

A Magyar gyermekóra a Bevásárló éjszakán 2015-ben
Die Ungarische Kinderstunde bei der Langen Einkaufsnacht 2015

Anyák napi ünnepség Alsóőrön 2015-ben
Muttertagsfeier im Jahr 2015 in Unterwart

oldog Anyák

Beköszöntött az ősz a Magyar gyermekórára
Herbststunde in der Ungarischen Kinderstunde

Szellemek a népiskolások tanfolyamán
Geisterstunde bei den Ungarischen Sprachübungen für Volksschüler

ORF Bezirksralley a felsőőri parkban 2017-ben
ORF Bezirksralley im Stadtpark Oberwart im Jahr 2017

Farsangi ünnepség a magyar tanfolyamon
Faschingsfest bei den Ungarischen Sprachübungen

Húsvéti locsolás a Magyar gyermekórán 2017-ben
Locsolás in der Ungarischen Kinderstunde im Jahr 2017

A Magyar gyermekóra csoportja a Kincsőrző Fesztiválon 2017-ben
Die Ungarische Kinderstunde beim Kincsőrző Festival 2017

Szélforgók a népzenei versenyen
Szélforgók beim Volksmusikwettbewerb

Gyermeknap Alsóőrben 2017-ben
Kindertag in Unterwart im Jahr 2017

Nyári hangulat a Magyar gyermekórán
Lustige Sommerstunde in der Ungarischen Kinderstunde

Apák napi előkészületek a magyar tanfolyamon
Basteln für den Vatertag bei den Ungarischen Sprachübungen

Tanulás a magyar tanfolyamon
Lernen bei den Ungarischen Sprachübungen

Közös játék és éneklés a Bóbita foglalkozáson
Gemeinsames Spielen und Singen in der Eltern-Kind-Gruppe Bóbita

IMPRESSZUM / IMPRESSUM

Kiadó/Herausgeber:

Burgenlandi Magyar Kultúregyesület
Burgenländisch-Ungarischer Kulturverein
A-7400 Oberwart, Wiener Str. 47
Tel: +43-(0)3352-38489, Fax: +43-(0)3352-38643,
E-Mail: office@bukv.at
www.bukv.at

Szerkesztőség és nyomdai előkészítés/
Redaktion und Druckvorbereitung:

Klenner Lívia
Racz Maria

Korrektúra/Korrektur:
Dowas Katharina
Mag.ª Seper Marianne
Mag.ª Zsótér Iris

Felelős kiadó/Für den Inhalt verantwortlich:

Burgenlandi Magyar Kultúregyesület
Burgenländisch-Ungarischer Kulturverein

Nyomda/Druck:

Yeloprint Kft.
H-9700 Szombathely, Géfin Gyula u. 11–13.

Die Vereinszeitschrift des
Burgenländisch-Ungarischen Kulturvereines
ŐRSÉG - DIE WART
wird aus den Mitteln der Volksgruppenförderung
des BKA finanziert

Nr. 59 Dezember 2017

A Burgenlandi Magyar Kultúregyesület
tájékoztató lapja

Informationsblatt des
Burgenländisch-Ungarischen Kulturvereins

www.bukv.at